

Nr 129.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående försäljning av mark från vissa kronoegendomar m. m.; given Stockholms slott den 6 mars 1942.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen under punkterna 1:o—4:o hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres sjukdom,
enligt Dess nådiga beslut:

GUSTAF ADOLF.

A. Pehrsson-Bramstorp.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 6 mars 1942.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, EWERLÖF.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Pehrsson-Bramstorp anholder att få underställa Kungl. Maj:ts prövning vissa ärenden angående försäljning av mark från kronoegendomar m. m., vilka ärenden syns böra föranleda framställning till riksdagen, samt anför härom följande.

1:o.

Stadsägan nr 859 i Uppsala stad.

Uppsala stads drätselkammare har med instämmande av magistraten i en till Kungl. Maj:t ställd ansökning den 27 februari 1941 hemställt, att till staden måtte utan vederlag överlåtas stadsägan nr 859 om 0.24 hektar, ett vat-

Bihang till riksdagens protokoll 1942. 1 saml. Nr 129.

tenområde i Fyrisån. Stadsågan utgör tillhörighet till den under lantbrukshögskolans förvaltning stående jordregisterfastigheten Uppsala Kungsång 1¹ i Danmarks socken. Uppsala stad är ägare till vattenområdena ovanför och nedanför ifrågavarande stadsåga. Staden har intresse av stadsågan för ett rationellt utbyggande av hamnen med tillhörande kajanordningar.

Drätselkammaren framhåller vidare, att stadsågan i samband med vissa lantmåteriförrättningar och markbyten mellan kronan och staden troligen av förbiseende undantagits från den mark, som tidigare överlåtits till staden.

Länstyrelsen har tillstyrkt ansökningen.

Lantbrukshögskolans styrelse har likaledes tillstyrkt ansökningen och anför, att stadsågan i lantbrukshögskolans hand syntes sakna egentligt värde samt att överlåtelsen i fråga huvudsakligen torde kunna betraktas som en redovisningsfråga.

Departements-
chefen.

Jag har intet att erinra emot att ifrågavarande vattenområde, som i kronans hand synes sakna egentligt värde, överlåtes till Uppsala stad utan vederlag. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att till Uppsala stad må utan vederlag överlåtas stadsågan nr 859 i samma stad.

2:o.

Björkö nr 1 och 2 i Östergötlands län.

Kronoegendomen 1 mantal Björkö nr 1 och 2 i Vreta Klosters socken, Östergötlands län, är med undantag av bland annat viss under vattenfallsstyrelsens förvaltning lydande mark utarrenderad i tre lotter till den 14 mars 1950. För arrendeåret 14 mars 1941—14 mars 1942 utgår arrendet med sammanlagt 3,859 kronor 50 öre.

Egendomen är belägen invid Motala ström 15 kilometer från Linköping och innehåller förutom annan mark 58.41 hektar tomt och åker samt 11.64 hektar äng.

Hos domänstyrelsen har verkställande direktören i Svenska Chokladfabriks Aktiebolaget Hjalmar Svenfelt, Ljungsbro, anhållit att för uppförande av en mässbyggnad samt bostäder för bolagets tjänstemän få från kronoegendomen inköpa ett område om cirka 27,000 kvadratmeter. Området, som till största delen utgöres av åker, finnes närmare angivet å en av distriktslantmätaren E. C. Blombergsson år 1930 upprättad karta över egendomen. Området gränsar intill bolagets anläggningar i Ljungsbro. Svenfelt har till stöd för sin ansökning framhållit, att på grund av de senaste årens livliga byggnadsverksamhet för nyssnämnda ändamål erforderlig mark icke funnes tillgänglig i Ljungsbro.

Domänintendenten har tillstyrkt bifall till ansökningen samt föreslagit ett försäljningspris av 50 öre för kvadratmeter. Sedermera har domänintendenten meddelat, att av värderingsmännen riksdagsmannen K. A. Westman ansett, att försäljningspriset ej kunde sättas högre än 50 öre för kvadratmeter, under det att godsförvaltaren Åke Joachimsson föreslagit 60 öre för kvadratmeter. Domänintendenten har därjämte översänt avskrift av ett mellan Svenfelt och egendomens arrendator Gösta Nilsson träffat avtal om ersättning till arrendatorn för områdets avstående under löpande arrendeperiod.

Vattenfallsstyrelsen har, sedan vederbörande lantmätare förklarat, att ingen gränsreglering erfordrades mellan saluområdet och förutnämnda under vattenfallsstyrelsens förvaltning lydande mark, icke haft något att erinra emot försäljningsförslaget.

Med skrivelse den 20 februari 1942 har *domänstyrelsen* underställt ärendet Kungl. Maj:ts prövning och därvid anfört huvudsakligen följande.

Styrelsen har för sin del icke något att erinra mot att området försäljes till Svenfelt för angivet ändamål. Saluvärdet å området, som utgöres av åker, bör med hänsyn till dess belägenhet fastställas till 60 öre för kvadratmeter. En med vederbörligt tillstånd över egendomen framdragen elektrisk högspänningsledning, som innehaves av vattenfallsstyrelsen, synes beröra området. Vid försäljningen bör därför förbehåll göras om rätt för vattenfallsstyrelsen att bibehålla denna ledning. För genomförandet av försäljningen, som bör ske med tillträdesrätt för Svenfelt å dag, varom överenskommelse träffas med vederbörande nyttjanderättshavare, torde riksdagens medverkan vara erforderlig.

Domänstyrelsen har därefter meddelat att Svenfelt godkänt de föreslagna köpevillkoren.

Då jag icke har något att erinra mot bifall till ifrågavarande försäljningsförslag, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, *Departements-*
chefen.

att, sedan från kronoegendomen 1 mantal Björkö nr 1 och 2 i Vreta Klosters socken, Östergötlands län, avstyckats ett område om cirka 27,000 kvadratmeter, vilket område finnes angivet å en av distriktslantmätaren E. C. Blombergsson år 1930 upprättad karta över egendomen, området må försäljas till direktören Hjalmar Svenfelt efter ett pris av 60 öre för kvadratmeter under villkor

att området försäljes i befintligt skick med tillträdesrätt å dag, varom överenskommelse träffas med egendomens arrendator,

att köpeskillingen erlägges kontant vid tillträdet,

att köparen vidkännes kostnaderna för avstyckning och lagfart å området jämte övriga med köpet förenade utgifter,

att köparen såsom ägare av det försålda området medgiver vattenfallsstyrelsen rätt att dels kostnadsfritt för all framtid

bibehålla en över området framdragen högspänningsledning, dels borttaga för ledningen hinderliga och för dess säkerhet farliga träd och buskar, vilka emellertid skola tillhöra områdets ägare och tillvaratagas av honom, dels ock för styrelsens personal erhålla obehindrat tillträde till det försålda området för ledningens tillsyn, underhåll och reparation, skolande vattenfallsstyrelsen ersätta skada, som orsakas genom trädens eller buskarnas borttagande eller genom vållande av styrelsens personal,

att vattenfallsstyrelsen till säkerhet för nämnda rättigheter må till förmån för den av Kungl. Maj:t och kronan ägda strömfallfastigheten Ekenäs 2² i Vinnerstads socken, samma län, erhålla servitutsinteckning i det försålda området, samt

att köparen, innan sådan inteckning meddelats, skall vara skyldig att vid överlåtelse av området eller del därav göra förbehåll om ifrågavarande rättigheters bestånd ävensom förbinda ny ägare att vid sådan överlåtelse göra enahanda förbehåll.

3:o.

Kronoparken Villingsberg i Örebro län.

Den 6 maj 1938 beslöt Kungl. Maj:t med riksdagen (jfr prop. nr 236/38 punkt 9; r. skr. nr 192/38), att till Strömsnäs Jernverks Aktiebolag (numera Degerfors Järnverks Aktiebolag) finge för utvidgning av bolagets industriområde vid Degerfors försäljas ett område, benämnt Karlsäng och med en areal av omkring 5.54 hektar, av kronoparken Villingsberg i Nysunds socken, Örebro län. Området är beläget vid Letälven och enskilda vägen Degerfors—Klippan omkring 2 kilometer söder om Degerfors samhälle samt omedelbart söder om och i direkt anslutning till Degerfors industriområde.

I skrivelser till domänstyrelsen den 25 juni och den 8 november 1941 har bolaget, under åberopande av att bolagets industriområde bland annat till följd av de under nuvarande krissituation rådande förhållandena redan till största delen vore disponerat, anhållit att för ytterligare utvidgning av industriområdet få av fastigheten Norrboda 2¹ under kronoparken Villingsberg förvärva mark, belägen vid Letälven omedelbart söder om det år 1938 inköpta området.

Med anledning härav har på domänstyrelsens föranstaltande uppskattningsförrättning hållits under sistlidna december och januari månader, varjämte underhandlingar förts mellan bolaget och domänstyrelsen rörande villkoren för försäljningen.

Av det vid förrättningen upprättade instrumentet jämte övriga ärendet tillhörande handlingar och kartor, däribland en av extra jägmästaren Anton

Hellström år 1941 över området upprättad karta, inhämtas i huvudsak följande.

Efter underhandlingar med bolaget har till försäljning föreslagits ett område med en areal av omkring 12.97 hektar, varav 0.12 hektar åker, 11.94 hektar skogsmark, 0.26 hektar grustag och 0.65 hektar väg. Förutom att å grustaget finnes ett kronan tillhörigt skjul är området obebyggt och beröres icke av något arrendeavtal. Skogsmarken, som är mycket kuperad, är av medelgod beskaffenhet men delvis starkt stenbunden och blockig. Virkesförrådet har uppskattats till 929 kubikmeter huvudsakligen ung och äldre skog av god beskaffenhet. I det å områdets norra del belägna grustaget finnes till enklare betongarbeten användbart grus, dock endast till en myckenhet av 700—1,000 kubikmeter. Enligt verkställd undersökning förekommer därjämte grus i mellersta delen av området till en mängd av 8,000—12,000 kubikmeter. Sistnämnda grusförekomst är av sämre beskaffenhet och kan ej användas för annat ändamål än hårdgörning och grusning av vägar eller liknande anläggningar. Bolaget äger en över saluområdet framdragen elektrisk ledning.

Saluvärdet har uppskattats till 60,000 kronor, därav omkring 10,600 kronor belöpa å växande skog. Marken har med undantag av en genom området löpande bilväg åsatts ett genomsnittligt värde av 4,000 kronor för hektar. Förrättningsmannen har tillstyrkt att området försäljes till bolaget för 60,000 kronor samt på av förrättningsmannen föreslagna villkor i övrigt.

Vederbörande *revirförvaltaren* och *överjägmästaren* hava mot de föreslagna villkoren för försäljningen framställt vissa erinringar. Bland dessa må här nämnas att kronan borde tillförsäkras rätt att under minst 30 år uttaga 10,000 kubikmeter grus från saluområdet.

Överlantmätaren har meddelat, att hinder icke syntes möta mot avstyckning av området.

Med skrivelse den 16 februari 1942 har *domänstyrelsen* underställt ärendet Kungl. Maj:ts prövning samt därvid anfört i huvudsak följande.

Bolaget har med hänsyn till att ärendet vore brådskande och tiden ej medgäve ytterligare underhandlingar förklarat sig godtaga av domänstyrelsen föreslagna villkor för försäljningen men har uttalat önskemål om jämkningar i vissa avseenden. Då bolaget torde hava behov av ifrågavarande område för utökning av industrianläggningarna och såsom byggnadsplats för bostäder åt bolagets befattningshavare, får styrelsen tillstyrka att området försäljes till bolaget. Mot det föreslagna priset har styrelsen icke något att erinra. Av *revirförvaltaren* och *överjägmästaren* mot försäljningsvillkoren gjorda erinringar samt av bolaget framställda önskemål hava av styrelsen beaktats i den mån så ansetts böra ske. Av kostnaderna för områdets värdering, 1,045 kronor, varav 600 kronor för undersökning av grusförekomst, har bolaget förbundit sig betala intill 1,000 kronor, vilket belopp avkrävs bolaget. Ärendet torde icke kunna avgöras utan riksdagens medverkan.

I en till Kungl. Maj:t ställd skrift den 16 februari 1942 har därefter *bolaget* anhållit, att köpesumman måtte nedsättas till 35,000 kronor samt kronans rätt att uttaga 10,000 kubikmeter grus från grustag å bolaget tillhörig mark,

som domänstyrelsen föreslagit skola gälla 40 år framåt, reduceras till 5,000 kubikmeter under 20 år. Bolaget har härom anfört.

Bolaget hade icke något att erinra mot det värde som åsatts skogen, medan det värde som åsatts marken syntes bolaget för högt beräknat med hänsyn till att den starkt kuperade skogsmarken först efter dyrbara schaktningar kunde användas till bebyggelse. Det föreslagna priset å marken utgjorde en betydande relativ förhöjning av det pris bolaget betalat vid 1938 års markköp. Den åsikten, som domänstyrelsen tydligen hyllade, att prisförhållandenas förändring i fördyrande riktning sedan 1938 utgjorde skäl för en sådan prissättning av salumarken som skett i förevarande fall, kunde bolaget ej finna riktig. Den grusfyndighet som under uppskattningsförrättningen upptäckts å saluområdet vore av sekunda kvalitet och spridd över ett relativt stort område samt liggande på ett medeldjup av nästan 1.5 meter. Grusförekomsten kunde därför enligt bolagets mening ej hava så stort värde för kronan att bolaget skulle vara skyldigt lämna kronan så stor kompensation som föreslagits.

Revirförvaltaren har anhållit, att bolagets ansökning om nedsättning av köpeskillingen och lindring av grusservitutet måtte lämnas utan avseende. Markvärdet hade beräknats efter ett pris av 40 öre för kvadratmeter. Vid 1938 års försäljning hade detta värde uppskattats efter 55 öre för kvadratmeter med undantag av en tredjedel av marken, som till följd av att den vid vissa tillfällen varit vattensjuk värderats till 20 öre för kvadratmeter. Den å saluområdet förefintliga grusförekomsten vore av stort värde för bevakningstrakten, enär där förekomme grus blott i de södra delarna samt de två närmaste bevakningstrakterna norr om ifrågavarande trakt saknade grus.

Domänstyrelsen har i utlåtande den 24 februari 1942 avstyrkt bifall till bolagets ansökning.

*Departements-
chefen.*

Då utredningen i ärendet synes utvisa, att för bolaget föreligger ett starkt behov av utvidgning av dess industri- och bostadsområde, har jag i och för sig icke något att erinra mot att bolaget erhåller möjlighet härtill genom köp av det föreslagna området. Under ärendets beredning har emellertid framkommit, att området berör mark, som innehåller för kännedomen om rikets geografiska utvecklingshistoria synnerligen betydelsefulla naturminnesmärken, nämligen de klippformationer, som visa varest fordomdags den s. k. Svea älv hade sitt lopp. Det måste anses vara ett allmänt intresse att genom försäljning icke sker något intrång å nämnda mark, som minskar dess värde ur forsknings- och turistsynpunkt. Jag förutsätter därför att vid blivande avstyckningsförrättning tillses, att områdets östra gräns gives sådan sträckning att marken i fråga lämnas orörd i kronans hand.

Vidkommande köpevillkoren synes med hänsyn till områdets beskaffenhet någon lindring skäligen böra beredas bolaget, nämligen såtillvida att skyldigheten att tåla kronans grustäkt nedsättes till att avse högst 5,000 kubikmeter grus under en tid av tjugu år.

Därest försäljningsförslaget bifalles torde bolaget hava att i vanlig ordning söka tillstånd till förvärvet.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att av fastigheten Norrboda 2¹ under kronoparken Vilingberg i Nysunds socken, Örebro län, ett område med en areal av omkring 12.97 hektar och i huvudsak angivet å en av extra jägmästaren Anton Hellström år 1941 upprättad karta må genom länsstyrelsens i Örebro län försorg försäljas till Degerfors Järnverks Aktiebolag mot en köpeskilling av 60,000 kronor, samt under villkor i övrigt,

att området tillträdes vid köpekontraktets underskrivande i då befintligt skick,

att köpeskillingen erlägges kontant vid köpekontraktets underskrivande,

att med området följer vattenområde i Letälven utanför området strand enligt 12 kap. 4 § jordabalken samt rätt till fiske i samma område,

att bolaget betalar kostnaderna för avstyckning, lagfart och övriga med köpet förenade utgifter,

att bolaget är skyldigt tåla de jämkningar i areal, gränser och eljest, vilka kunna komma att bestämmas vid avstyckningen,

att kronan svarar för alla å saluområdet intill tillträdesdagen belöpande skatter och onera,

att bolaget är skyldigt att, innan den del av området, som är belägen sydost om den genom området gående, med ägofigur nr 4 å nämnda karta betecknade vägen, tages i anspråk för industriändamål, på egen bekostnad och efter samråd med revirförvaltaren omlägga vägen till sträckning i huvudsak utmed och omedelbart nordväst om området sydöstra gräns,

att kronan såsom ägare av stamfastigheten Norrboda 2¹ förbehålles rätt att använda nämnda väg såväl före som efter omläggningen,

att bolaget förbinder sig att bekosta underhållet av vägen, vilket underhåll in natura ombesörjes av reviret,

att kronan förbehålles rätt att dels för transport av skogseffekter taga väg över området fram till vägen i dess såväl nuvarande som nya sträckning, där vägen ej angränsar kronoparken, dels ock som upplagsplats använda ett å kartan med litt. a betecknat område så länge bolaget icke önskar för egen räkning disponera detsamma, med skyldighet för bolaget att, innan området tages i anspråk av bolaget, på angränsande del av kronoparken i samråd med revirförvaltaren på bolagets bekostnad anlägga ny upplagsplats jämte erforderlig utfartsväg,

att kronan såsom ägare av stamfastigheten Norrboda 2¹ förbehålles rätt att under en tid av tjugu år, räknad från tillträdesdagen, efter anmälan av revirförvaltaren taga grus antingen ur ett bolaget tillhörigt, nordväst om Agens gård å fastig-

heten Bottsbol 1² beläget grustag eller, efter bolagets anvisning, ur ett å norra delen av det försålda området befintligt grustag, till en myckenhet av sammanlagt 5,000 kubikmeter, därav högst 2,000 kubikmeter må uttagas årligen,

att bolaget ansvarar för att varken för bolagets eller annans räkning ur förstnämnda grustag tages grus i sådan omfattning att kronans rätt därigenom äventyras,

att till säkerhet för beståndet av kronans rätt till grustäkt inteckning må meddelas i fastigheten Bottsbol 1²,

att sådan inteckning må sökas tidigast efter två år från tillträdesdagen,

att kronan förbehålles rätt att så länge kronan tager grus i det å områdets norra del belägna grustaget fritt nyttja en därstädes befintlig kronan nu tillhörig byggnad, samt

att bolaget är skyldigt att ensamt bekosta uppförande och underhåll av det stängsel kring det försålda området, som revirförvaltaren anser erforderligt.

4:o.

Kronoparkerna Karlsdal och Stadra i Örebro län.

Aktiebolaget Bofors har hos domänstyrelsen anhållit om styrelsens medverkan för förvärvande av vissa områden av kronoparkerna Karlsdal och Stadra inom Karlskoga stad samt Nora, Vikers och Järnboås socknar, Örebro län, i syfte att ernå en slutlig arrondering av Bofors skjutfält. Överlåtelsen är avsedd att ske så, att mark från nämnda kronoparker utbytes mot vissa inom Karlskoga stad och Vikers socken belägna skogsfastigheter, tillhörande Aktiebolaget Bofors' dotterbolag Wikers Aktiebolag. Viss del av den kronomark som är avsedd att överlåtas till Wikers Aktiebolag har tidigare tillhört detta bolag men genom bytesavtal den 7 och 15 juni 1939 övergått från bolaget till kronan. De delar av nu ifrågasvarande kronomark, som liggå utanför skjutfältet, har Wikers Aktiebolag för avsikt att efter förvärvet från kronan överlåta till Stribergs Grufveaktiebolag för att i utbyte erhålla vissa sistnämnda bolag tillhöriga, inom skjutfältet belägna fastigheter. I syfte att förvärva bytesmark för att få möjlighet att tillbyta sig all den mark inom skjutfältets farozon, som tillhör Stribergs Grufveaktiebolag, har Wikers Aktiebolag dessutom träffat preliminära avtal om inköp av mark i privat ägo.

På domänstyrelsens föranstaltande har under hösten 1941 uppskattning och värdering verkställts av de områden som efter underhandlingar mellan domänstyrelsen och Aktiebolaget Bofors ifrågasatts att ingå i bytet. Av det vid uppskattningsförrättningen upprättade instrumentet jämte övriga till ärendet hörande handlingar och kartor ävensom ett mellan domänstyrelsen och Wikers Aktiebolag den 6 och 9 februari 1942 dagtecknat bytesavtal, vilket såsom bilaga är fogat till detta statsrådsprotokoll, inhämtas i huvudsak följande.

De fastigheter som kronans och bolagets bytesområden omfatta finnas närmare angivna i bytesavtalet.

De områden av kronoparkerna Karlsdal och Stadra, vilka äro avsedda att ingå i markbytet (kronans bytesområde), äro belägna dels inom Karlskoga stad 12 kilometer nordost om stadens planlagda område, dels inom Nora och Vikers socknar 10—24 kilometer väster och sydväst om Nora stad, och dels inom Järnboås socken 20 kilometer nordväst om sistnämnda stad.

Av bolaget i utbyte erbjudna fastigheter (bolagets bytesområde) äro två belägna inom Karlskoga stad, en 13 kilometer norr om och en 10 kilometer nordost om stadens planlagda område, samt två belägna inom Vikers socken, en 18 kilometer och en 22 kilometer sydväst om Nora stad.

Kronans bytesområde omfattar i hektar:

Inägor		
åker och tomt	13.96	
övrig mark	17.45	31.41
Skogsmark		837.16
Impediment		
berg	6.01	
mossar och kärr	97.39	
diverse	2.66	106.06
Vatten		15.60
		<u>Summa 990.23.</u>

Höjden över havet växlar mellan 100 och 220 meter. Terrängen är kupe-rad och marken medelmåttigt sten- och bergbunden. Skogsmarken är av medelgod beskaffenhet. Ståndskogen utgöres huvudsakligen av ung och medelålders skog. Bestånden äro av medelgod slutenhet och behandlade med skogs-vårdande genomhuggningar. Trädens växtform är medelgod. Virkesförrådet har uppskattats till 79,824 kubikmeter, motsvarande 95 kubikmeter per hektar skogsmark. Transport- och avsättningsförhållandena äro gynnsamma.

Inägorna äro fördelade å ett skogsjordbruk och ett huggartorp, vilka äro utarrenderade.

Bolagets bytesområde omfattar i hektar:

Inägor		
åker och tomt	10.70	
övrig mark	5.44	16.14
Skogsmark		500.02
Impediment		
berg	5.43	
mossar och kärr	145.12	150.55
Vatten		2.65
Område för damm		0.15
		<u>Summa 669.51.</u>

Höjden över havet växlar mellan 130 och 220 meter. Terrängen är kuperad och marken medelmåttigt sten- och bergbunden. Skogsmarken är av medelgod eller god beskaffenhet. Ståndskogen utgöres huvudsakligen av medelålders skog. Bestånden äro av god slutenhet samt genomhuggna. Trädens växtform är medelgod. Virkesförrådet har uppskattats till 56,569 kubikmeter, motsvarande 113 kubikmeter per hektar skogsmark. Transport- och avsättningsförhållandena äro goda.

Inägorna utgöras av en jordbrukslägenhet, som är utarrenderad.

Värdena av kronans och bolagets bytesområden hava uppskattats till 253,000 kronor respektive 179,500 kronor. Mellangiften har med hänsyn till att kronans bytesområde omfattar större areal skogsmark med därå befintligt större virkesförråd än bolagets bytesområde samt att kronan förskottat kostnaderna för områdenas uppskattning och värdering bestämts till 137,000 kronor. Samtliga avstyckningskostnader och övriga med bytet förenade utgifter skola betalas av bolaget. Fastigheterna äro avsedda att lämnas fria från andra gravationer än de som närmare angivits i en bytesavtalet tillhörande bilaga. Övriga för bytets genomförande föreslagna villkor äro angivna i bytesavtalet. Detta har träffats under förutsättning dels att Kungl. Maj:t och riksdagen godkänner detsamma, dels att Wikers Aktiebolag erhåller vederbörligt tillstånd att förvärva såväl i bolagets bytesområde ingående, av bolaget genom preliminära avtal inköpta fastigheter som ock de i kronans bytesområde ingående fastigheterna, dels ock att Wikers Aktiebolag och Stribergs Grufveaktiebolag erhålla vederbörliga tillstånd att förvärva de fastigheter som ingå i ett mellan nämnda två bolag den 5 februari 1942 träffat bytesavtal. Aktiebolaget Bofors har genom anteckning å bytesavtalet förklarat sig icke hava något att erinra mot detsamma.

Jägmästaren i Örebro revir, inom vilket det så kallade Håkansbodaskiftet av kronans bytesområde är beläget, har förklarat sig icke hava något att invända mot att nämnda skifte ingår i bytet. *Jägmästaren i Svartälvs revir*, inom vilket övriga delar av kronans bytesområde äro belägna, har ansett att öster om sjön Älvlången belägna områden av Älvhyttan och Dalkarlshyttan borde behållas i kronans ägo men har dock icke velat motsätta sig att områdena inginge i bytet. Jämväl *överjägmästaren* har ansett önskvärt, att sist-sagda områden behållas i kronans ägo, dock med undantag av ett mindre friliggande skifte.

Med skrivelse den 13 februari 1942 har *domänstyrelsen* underställt ärendet Kungl. Maj:ts prövning och därvid anfört huvudsakligen följande.

Med hänsyn till i ärendet föreliggande omständigheter får styrelsen tillstyrka, att ett utbyte av fastigheter mellan kronan och Wikers Aktiebolag må äga rum i enlighet med förenämnda bytesavtal. I bytet ingå jämväl de områden, som jägmästaren i Svartälvs revir och överjägmästaren finna böra behållas i kronans ägo. Ifrågavarande områden angränsa vissa Stribergs Grufveaktiebolag tillhöriga områden, vilka till större delen ligga inom gränserna för skjutfältet. Det har därför ansetts angeläget, att Wikers Aktiebolag får förvärva dessa områden för att genom byte med Stribergs Grufveaktiebolag förvärva de inom skjutfältet belägna områdena. De villkor för bytet,

varom träffats överenskommelse mellan kronan och Wikers Aktiebolag, anser domänstyrelsen vara för kronan förmånliga. Bytet medför för kronans vidkommande en viss arrondering av kronans fastighetsinnehav i dessa trakter, då kronans bytesområden huvudsakligen utgöras av friliggande skiften, under det att de områden som äro avsedda att förvärfvas av kronan angränsa kronoparken Karlsdal. För ärendets avgörande torde erfordras riksdagens medverkan.

Med åberopande av den lämnade utredningen anser jag mig böra tillstyrka det föreslagna markbytet. Därest bytesförslaget bifalles, torde Kungl. Maj:t i vanlig ordning pröva frågan om beviljande av tillstånd för Wikers Aktiebolag och Stribergs Grufveaktiebolag att förvärva de fastigheter som erfordras för åstadkommande av en slutlig arrondering av Bofors skjutfält.

*Departements-
chefen.*

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att ett utbyte av fastigheter mellan kronan och Wikers Aktiebolag må äga rum på de villkor, som finnas angivna i ett statsrådsprotokollet i detta ärende bifogat, mellan kronan och Wikers Aktiebolag upprättat, den 6 och 9 februari 1942 dagtecknat bytesavtal med därtill hörande likaledes såsom bilaga till statsrådsprotokollet bifogad förteckning över de uti fastigheterna in-tecknade nyttjanderätterna.

Vad departementschefen ovan under punkterna 1:o—4:o hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämma, bifaller Hans Maj:t Konungen samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Benno Gårdsten.

Bytesavtal.

Mellan Kungl. Domänstyrelsen å kronans vägnar, här nedan benämnd kronan, å ena sidan, samt Wikers Aktiebolag, här nedan benämnt bolaget, å andra sidan, är följande avtal angående byte av fastigheter träffat.

§ 1.

Kronan överlåter till bolaget följande fastigheter (kronans bytesområde), vilka ungefärligen angivits med röd kantfärg och blå ytfärg å bifogade generalstabsblad, bilagorna A och B, nämligen:

Inom Karlskoga stad: del av Svartbäcken 1² och 1³, cirka 45.90 hektar.

Inom Nora socken: av Västgöthyttan 1¹¹ skifte 1 (litt. Ad 1 om 59.3075 hektar); Noor 1⁴ med undantag av därtill hörande andel i den för Noor nr 1 utlagda ägolotten litt. A i Noors öken eller Backvallsskogen; samt Noor 3¹⁰ med undantag av därtill hörande andel i den för Noor nr 3 utlagda ägolotten litt. E i Noors öken eller Backvallsskogen.

Inom Vikers socken: Dalkarlshyttan 1¹⁶, 3²³ och 3²⁴; av Älvhyttan 6¹⁷ del av skifte 1 (litt. Rb 1), cirka 41.32 hektar; del av Snöbergshult 1², cirka 9.00 hektar; Snöbergshyttans hyttebleck; avsöndrade lägenheten Snöbergshult 1⁶; del av Älvhyttan 1¹⁵, cirka 5.70 hektar; del av Grytsjöbäcksskogen 1¹, cirka 24.60 hektar; samt del av Älvhyttan 8¹, cirka 2.90 hektar.

Inom Järnboås socken: Håkansboda 1¹³, 1¹⁴, 1¹⁵, 1¹⁶ och 1¹⁷.

I kronans bytesområde ingående fastigheten Snöbergshyttans hyttebleck i Vikers socken överlåtes till bolaget med den rätt kronan kan äga till densamma.

I bytet ingår jämväl rätt till vatten å eller invid de fastigheter inom kronans bytesområde, vilka i sin helhet överlåtas.

Beträffande de övriga fastigheter, varå avstyckning skall verkställas, skola följande villkor gälla:

Efter sammanläggning av hemmanslotterna Svartbäcken 1² och 1³ avstyckas den del, som ingår i markbytet. Med det avstyckade området bör följa det till hemmanet Svartbäcken jämlikt 12 kap. 4 § jordabalken hörande området i gränsbäcken mot Snöbergshyttan ävensom rätt till utfartsväg över stamfastigheten fram till allmän väg. Stamfastigheten bör tilläggas rätt till väg över det avstyckade området.

Från hemmanslotten Västgöthyttan 1¹¹ avstyckas ägoskiftet litt. Ad 1 med den rätt till utfartsväg över fastigheten Västgöthyttan 1⁸, litt. Aa, som tillades stamfastigheten 1¹¹ vid 1926 års ägostyckning.

Från hemmanslotten Noor 1⁴ avstyckas därtill hörande andel i den för Noor nr 1 utlagda ägolotten litt. A i Noors öken eller Backvallsskogen.

Från hemmanslotten Noor 3¹⁰ avstyckas därtill hörande andel i den för Noor nr 3 utlagda ägolotten litt. E i Noors öken eller Backvallsskogen.

Från hemmanslotten Älvhyttan 6¹⁷ avstyckas den del, som ingår i markbytet. Med det avstyckade området bör följa den rätt till väg över fastigheten Älvhyttan 6¹⁶, som tillades Älvhyttan 6¹⁷ vid 1923 års ägostyckning.

Från hemmanslotten Snöbergshult 1² avstyckas den del, som ingår i markbytet. Med det avstyckade området skall följa rätt till utfartsväg över stamfastighetens ägor fram till allmän väg och med stamfastigheten rätt till väg över det avstyckade området.

Från hemmanslotten Älvhyttan 1¹⁵ avstyckas den del, som ingår i markbytet. Med det avstyckade området bör följa rätt till utfartsväg över stamfastigheten och med stamfastigheten rätt till väg över det avstyckade området.

Från fastigheten Grytsjöbäcksskogen 1¹ avstyckas den del, som ingår i markbytet. Med det avstyckade området bör följa rätt till utfartsväg över stamfastigheten och med stamfastigheten rätt till väg över det avstyckade området.

Från fastigheten Älvhyttan 8¹ avstyckas de delar, som ingå i markbytet, för sammanläggning med angränsande, i markbytet ingående områden av respektive Älvhyttan 1¹⁵ och Grytsjöbäcksskogen 1¹. Med de avstyckade områdena skall givetvis följa vattnet därå samt lämplig andel i den stamfastigheten tillhöriga andelen i Älvhyttans bys fiske.

I den mån de ifrågasatta avstyckningarna, utöver vad ovan angivits, måste verkställas under villkor om sammanläggning av avstyckat område eller eventuellt stamfastigheten med annan fastighet, må så ske.

§ 2.

Bolaget överlåter till kronan följande fastigheter (bolagets bytesområde), vilka ungefärligen angivits med röd kantfärg och röd ytfärg å ovan nämnda generalstabsblad, bilaga A, nämligen:

Inom Karlskoga stad: Mossberga 1³; samt av $\frac{1}{16}$ mantal av Kortforstorp 1¹ Södra skiftet, cirka 56.50 hektar.

Inom Vikers socken: del av Snöbergshult 1³ och 1⁴, cirka 414.11 hektar; samt del av Älvhyttan 6², ett av distriktslantmätaren Gunnar Dahl vid den 31 mars 1941 avslutad avstyckningsförrättning utlagt område om 41.1000 hektar.

I bytet ingår jämväl rätt till vatten å eller invid de fastigheter inom bolagets bytesområde, vilka i sin helhet överlåtas.

Beträffande de övriga fastigheter, varå avtyckning skall verkställas, skola följande villkor gälla:

Från hemmanet Kortforstorp 1¹ avstyckas den del av sämjelotten $\frac{1}{16}$ mantal av hemmanet, som ingår i markbytet och benämnes Södra skiftet. Med det avstyckade området skall följa rätt till utfartsväg över stamfastighetens ägor fram till allmän väg och med stamfastigheten rätt till väg över det avstyckade området.

Efter eventuell sammanläggning av hemmanslotterna Snöbergshult 1³ och 1⁴ avstyckas de delar, som ej ingå i markbytet. Med de avstyckade områdena bör följa angränsande, stamfastigheterna jämlikt 12 kap. 4 § jordabalken tillkommande vattenområden i Hyttälven och Rösimmen — dock med undantag av det vattenområde i Rösimmen, som medföljer stamfastigheten vid undantag för dammfäste — samt stamfastigheternas andelar i fisket i dessa områden ävensom rätt till utfartsväg över stamfastigheterna fram till allmän väg. Stamfastigheterna böra tilläggas rätt till väg över de avstyckade områdena.

I den mån de ifrågasatta avstyckningarna, utöver vad ovan angivits, måste verkställas under villkor om sammanläggning av avstyckat område eller eventuell stamfastigheten med annan fastighet, må så ske.

§ 3.

För det högre uppskattningsvärdet av kronans bytesområde erlägger bolaget till kronan ett kontant belopp av Etthundratrettiosjutusen (137,000) kronor, att betalas till Kungl. Domänstyrelsen så snart de i § 18 här nedan angivna tillstånden lämnats.

§ 4.

I bytet ingå endast kronan och bolaget tillhöriga å respektive bytesområden befintliga byggnader och anläggningar.

§ 5.

Kronan och bolaget skola å ömse sidor vara underkastade och för tiden från och med tillträdesdagen skyldiga fullgöra uppgjorda avtal och utfästelser, som röra de överlåtna fastigheterna och avse nyttjande-, servituts- och liknande rättigheter ävensom kraftledningskontrakt med främmande företag, allt i enlighet med bifogade förteckning, bilaga C.

§ 6.

Bolaget tillhöriga vägen Dalkarlshyttan—Immetorp (utgörande del av nedlagda järnvägen Dalkarlsberg—Degerfors) ävensom inom kronans bytesområde och Bofors skjutfält belägna delar av de till samma väg anknutna vägarna från Snöbergshult skall kronan utan ersättning till bolaget äga utnyttja för utdrivning av skogsprodukter och för förvaltningsändamål under tid, då skjutning inom Bofors skjutfält icke förekommer över eller i omedelbar närhet av nämnda vägar, och på sätt, varom Aktiebolaget Bofors skall, efter domänstyrelsens hörande, utfärda säkerhets- och nyttjanderättsföreskrifter av sådant innehåll, att trafiken för kronan i möjligaste mån underlättas.

Ifrågavarande nyttjanderätt till vägar skall kronan äga inteckna.

§ 7.

Kronan förbehålles rätt att utan ersättning till bolaget verkställa vattenreglering i Imälven och dämning i sjöarna Rösimmen och Elgsimmen, i den mån denna rätt hänföres till bolaget tillhöriga delar av fastigheterna Snöbergshult 1³ och 1⁴ inom Vikers socken, under villkor, dels att vattenståndet i Rösimmen ej stiger högre än till överkant på nuvarande tredje stenskiftet uppifrån räknat å högra stenarmen närmast luckorna, vilken höjd fixerats medelst en i berget cirka tio meter norr om vänstra landfästet horisontellt inbörad järnsprint, dels ock att vattenståndet i Elgsimmen ej stiger högre än vänstra nuvarande dammluckans överkant, vilken höjd fixerats medelst en i en större jordfast sten cirka tio meter norr om högra landfästet horisontellt inbörad järnsprint.

Denna dänningsrätt skall kronan äga inteckna.

§ 8.

Inom kronans bytesområde befintlig utstämplad skog ävensom framkörda eller i skogen kvarliggande skogsprodukter äger kronan behålla med rätt för kronan att utan ersättning till bolaget intill den 1 juli 1943 avverka den utstämplade skogen samt utdriva skogsprodukterna och därvid utnyttja upplagsplatser vid vägar, så belägna och av sådan beskaffenhet, att avhämtning därifrån under barmarkstid kan ske medelst bil eller hästkördon, dock med beaktande av de föreskrifter, som Aktiebolaget Bofors finner erforderliga ur säkerhetssynpunkt.

Allt virke inom kronans bytesområde, som ej därifrån blivit avforslat den 1 juli 1943, tillfaller bolaget.

§ 9.

Inom bolagets bytesområde befintlig utstämplad skog tillfaller kronan.

Inom bolagets bytesområde före den 1 december 1941 framkört eller i skogen kvarliggande avverkat virke äger bolaget behålla med rätt för bolaget att utan ersättning till kronan intill den 1 juli 1943 utdriva skogsprodukterna och därvid utnyttja upplagsplatser vid vägar, så belägna och av sådan beskaffenhet, att avhämtning därifrån under barmarkstid kan ske medelst bil eller hästkördon.

Allt virke inom bolagets bytesområde, som ej därifrån blivit avforslat den 1 juli 1943, tillfaller kronan.

§ 10.

Gällande arrendeavtal med arrendatorer och torpare samt andra upplåtelser övertagas av vardera parten vid tillträdesdagen.

§ 11.

Kronan skall gottgöra bolaget för vad kronan kontant eller in natura uppburit eller kan komma att uppbära i form av arrende eller annan avgäld för till kronans bytesområde hörande jord för tid från och med tillträdesdagen, liksom ock vara berättigad till motsvarande ersättning av bolaget, avseende tiden före samma dag.

§ 12.

Bolaget skall gottgöra kronan för vad bolaget kontant eller in natura uppburit eller kan komma att uppbära i form av arrende eller annan avgäld för till bolagets bytesområde hörande jord för tid från och med tillträdesdagen, liksom ock vara berättigad till motsvarande ersättning av kronan, avseende tiden före samma dag.

§ 13.

Kronan och bolaget skola å ömse sidor svara för alla å respektive bytesområden intill tillträdesdagen belöpande utskylder och besvär. Från och med tillträdesdagen belöpande utskylder och besvär skola gäldas av respektive ägare, dock med undantag av utskylder för i § 8 medgiven avverkningsrätt, vilka utskylder skola gäldas av kronan.

§ 14.

Kostnaderna för lagfart skola bestridas av kronan och bolaget var för sig. Samtliga avstyckningskostnader och övriga med bytet förenade utgifter skola betalas av bolaget.

§ 15.

Gent emot hos kronan eller bolaget å fastigheterna anställd personal ikläder sig icke den part, som tillträder fastigheterna, några skyldigheter från och med tillträdesdagen.

§ 16.

Fastigheterna tillträdas den 14 mars 1942 och avlämnas då i befintligt skick.

§ 17.

Kronan och bolaget förbinda sig å ömse sidor att överlämna de i bytet ingående fastigheterna fria från andra gravationer än de, som i ovannämnda bilaga C angivas.

§ 18.

Detta bytesavtal är träffat under förutsättning
dels att Kungl. Maj:t och riksdagen godkänner detsamma,
dels att bolaget erhåller vederbörligt tillstånd att förvärva såväl i bolagets bytesområde ingående av bolaget genom preliminära avtal inköpta fastigheter som ock de i kronans bytesområde enligt § 1 härövan angivna fastigheter,
dels ock att bolaget och Stribergs Grufveaktiebolag erhålla vederbörliga tillstånd att förvärva de fastigheter, som ingå i det mellan de båda bolagen den 5 februari 1942 träffade bytesavtalet.

Sedan vederbörliga tillstånd erhållits, skola till fullföljande av bytesöverenskommelserna i detta avtal och det därmed oskiljaktigt förbundna mellan bolaget och Stribergs Grufveaktiebolag träffade bytesavtalet utfärdas direkta överlåtelsehandlingar från den nuvarande till den blivande ägaren.

Ifråga om de fastigheter, som bolaget enligt preliminära avtal förvärvat, skall bolagets överlåtelse till Kronan innefatta överlåtelse på oförändrade villkor av köpehandlingarna och de överenskomna köpeskillingarna anses guldna genom den i § 3 i detta avtal gjorda vidräkningen.

Av detta bytesavtal jämte bilagor äro tre likalydande exemplar upprättade och undertecknade, varav kronan och bolaget vardera tagit ett och ett tillställts Aktiebolaget Bofors.

Stockholm den 6 februari 1942.

Bofors den 9 februari 1942

Kungl. Domänstyrelsen.

Wikers Aktiebolag

G. KUYLENSTJERNA.

E. WIJKANDER.

/ B. Enar Gardell.

/ H. Nordqvist.

Bevittnas:

August Ö. Stenberg. Nils Hallgren.

Aktiebolaget Bofors, som emottagit ett exemplar av detta bytesavtal, förklarar sig icke hava något att erinra mot detsamma.

Bofors den 9 februari 1942.

Aktiebolaget Bofors.

E. WIJKANDER.

/ H. Nordqvist.

Bevittnas:

August Ö. Stenberg. Nils Hallgren.

Förteckning över uppgjorda avtal och utfästelser, som beröra fastigheter inom kronans och bolagets bytesområden (i förenämnda bytesavtal omnämnd som bilaga C).

Kronans bytesområde.

Intecknade nyttjanderätter.

1) Ut i Västgöthyttan 1¹¹ den 9 november 1931, § 106, ägaren av $\frac{3}{100}$ mantal Västgöthyttan 1⁹ till säkerhet för rätt till mulbete enligt mom. 2 a i köpekontrakt den 3 mars 1928 mellan Wikers Aktiebolag och Lydia Lind.

2) Ut i Noor 1⁴ den 24 november 1924, § 105, till säkerhet för betesrätt, som av Wikers Aktiebolag enligt avhandling den 28 april 1922 upplåtits till ägaren av $\frac{1}{3}$ mantal Noor 1³.

3) Ut i Noor 3¹⁰ den 14 april 1925, § 72 $\frac{1}{2}$, till säkerhet för betesrätt, som av Wikers Aktiebolag genom avhandling den 15 maj 1923 upplåtits åt ägaren till $\frac{3}{8}$ mantal Noor 3¹¹.

4) Ut i Dalkarlsyttan 1⁵ med flera fastigheter den 13 februari 1905, § 18, för nyttjande- och servitutsrätt enligt avhandling den 30 november 1903 och den 26 mars 1904 med tillägg därå den 2 februari 1905 av Aktiebolaget Bredsjö Bruk till Dalkarlsbergs Aktiebolag.

5) Ut i Dalkarlsyttan 3¹⁶ den 15 juni 1931, § 138, Carl Gustaf Andersson såsom ägare av $\frac{9}{200}$ mantal Dalkarlsyttan 1¹⁷ till säkerhet för i köpekontrakt den 3 mars 1928 av Wikers Aktiebolag under punkt 5 upplåten servitutsrätt, innefattande rätt till bete för vissa kreatur å skogsmarken till in-tecknade fastigheten.

6) Ut i Dalkarlsyttan 3¹⁶ den 15 juni 1931, § 139, Alexander Johansson såsom ägare av $\frac{14}{150}$ mantal Dalkarlsyttan 3¹² till säkerhet för i köpekontrakt den 3 mars 1928 av Wikers Aktiebolag under punkt 5 upplåten servitutsrätt, innefattande rätt till bete för vissa kreatur å skogsmarken till in-tecknade fastigheten.

7) Ut i Dalkarlsyttan 3¹⁶ den 15 juni 1931, § 140, Gottfrid Fernström såsom ägare av $\frac{3}{100}$ mantal 1¹⁵, $\frac{1}{200}$ mantal 3¹⁴ samt $\frac{1}{20}$ mantal 3¹⁷, allt Dalkarlsyttan, till säkerhet för i köpekontrakt den 3 mars 1928 av Wikers Aktiebolag under punkt 5 upplåten servitutsrätt, innefattande rätt till bete för vissa kreatur å skogsmarken till in-tecknade fastigheten.

8) Ut i Dalkarlsyttan 3¹⁶ den 15 juni 1931, § 141, Emil Andersson såsom ägare av $\frac{4}{250}$ mantal 1¹⁸ och $\frac{13}{600}$ mantal 3¹⁵, allt Dalkarlsyttan, samt $\frac{1}{10}$ mantal Hertzboda 1² till säkerhet för i köpekontrakt den 3 mars 1928 av Wikers Aktiebolag under punkt 5 upplåten servitutsrätt, innefattande rätt till bete för vissa kreatur å skogsmarken till in-tecknade fastigheten.

9) Ut i Älvhyttan 6¹⁷ den 8 juni 1925, § 97, till säkerhet för åt ägaren till $\frac{1}{12}$ mantal Älvhyttan 6¹⁶ i mom. 4) i kontrakt den 7 oktober 1922 av Wikers Aktiebolag såsom ägare till $\frac{1}{8}$ mantal Älvhyttan 6¹⁷ upplåten betesrätt.

10) Ut i Älvhyttan 1³, 1⁵ och 2¹ jämte andra fastigheter den 18 februari 1918, § 135, för upplåten vattenrätt i Stora Grytsjön samt för rätt att avleda vattnet från Stora Grytsjön nr sin vanliga fåra till Hofmanstorpssjön och Dalkarlsbergsbäcken enligt kontrakt den 16 oktober med flera dagar år 1915 av åtskilliga hemmansägare i Älvhyttan till Dalkarlsbergs Aktiebolag såsom ägare till från $\frac{3}{8}$ mantal av $\frac{1}{2}$ mantal Skrikarhyttan 4² avsöndrade lägenheten Anrikningsverket N:o 1 eller Skrikarhyttan 4⁶ om 8,2108 hektar. $\frac{3}{32}$ mantal, Dalkarlshyttetorp, av $\frac{1}{2}$ mantal Skrikarhyttan 4², $\frac{1}{4}$ mantal Skrikarhyttan 5⁵, $\frac{1}{4}$ mantal 1⁶, $\frac{1}{8}$ mantal 1³, $\frac{1}{8}$ mantal 1⁴, $\frac{1}{8}$ mantal 1², $\frac{3}{4}$ mantal 2², $\frac{1}{4}$ mantal 2³ och $\frac{1}{8}$ mantal 3⁵, allt Dalkarlsyttan. $\frac{1}{4}$ mantal 1², $\frac{1}{4}$ mantal 1³, $\frac{1}{3}$ mantal 1⁴ och $\frac{1}{6}$ mantal 1⁵, allt Hofmanstorp.

11) Uti Grytsjöbäcksskogen 1¹ jämte andra fastigheter den 13 mars 1935, § 43, ägaren av Pershytte-Berggruvan samt de båda odalutmälen Pershytte gruvor, Övre fältet, och Pershytte gruvor, Nedre fältet, allt i Nora socken, till säkerhet för beståndet av i kontrakt den 9 januari 1933 av Carlsdahls Aktiebolag upplåten servitutsrätt, innefattande rätt att över intecknade fastigheterna framdraga och för all framtid bibehålla viss högspänningsledning samt att å desamma hava uppsatta därför nödiga ledningsstolpar med mera.

Bolagets bytesområde.

Intecknad nyttjanderätt.

Uti Älvhyttan 6² jämte andra fastigheter den 18 februari 1918, § 135, för upplåten vattenrätt i Stora Grytsjön samt för rätt att avleda vattnet från Stora Grytsjön ur sin vanliga fåra till Hofmanstorpssjön och Dalkarlsbergsbäcken, enligt kontrakt den 31 oktober 1917 till Dalkarlsbergs Aktiebolag såsom ägare till från $\frac{3}{8}$ mantal av $\frac{1}{2}$ mantal Skrikarhyttan 4² avsöndrade lägenheten Anrikningsverket nr 1 eller Skrikarhyttan 4⁶, om 8,2108 hektar, $\frac{3}{32}$ mantal Dalkarlshyttetorp av $\frac{1}{2}$ mantal Skrikarhyttan 4², $\frac{1}{4}$ mantal Skrikarhyttan 5⁵, $\frac{1}{4}$ mantal 1⁶, $\frac{1}{8}$ mantal 1³, $\frac{1}{8}$ mantal 1⁴, $\frac{1}{8}$ mantal 1², $\frac{3}{4}$ mantal 2², $\frac{1}{4}$ mantal 2³ och $\frac{1}{8}$ mantal 3⁵, allt Dalkarlshyttan, $\frac{1}{4}$ mantal 1², $\frac{1}{4}$ mantal 1³, $\frac{1}{3}$ mantal 1⁴ och $\frac{1}{6}$ mantal 1⁵, allt Hofmanstorp.